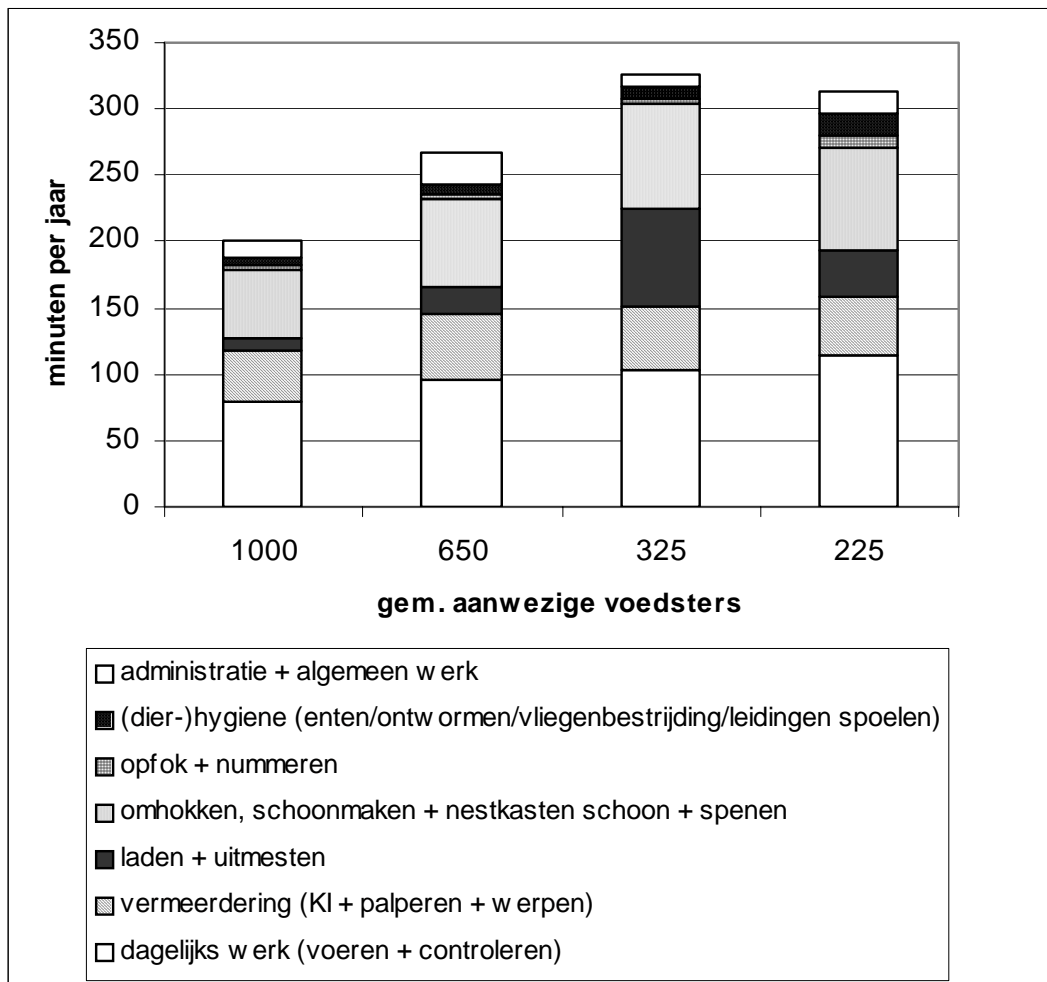

Konijnen houden? Blijf bij de tijd!

Peter Roelofs en Dolf Smits (A&F), Ingrid de Jong (ASG)

De arbeidsbehoefte voor het houden van konijnen verschilt sterk tussen bedrijven. In een oriënterende studie op vier bedrijven varieerde de arbeidsbehoefte tussen de 3, 35 en 5,43 uur per gemiddeld aanwezige voedster per jaar. De verschillen worden slechts voor een deel verklaard door de bedrijfsomvang. Voor een goed inzicht in de oorzaken van de verschillen zijn gegevens nodig van meer bedrijven.

In het kader van netwerk 'Innovatieve konijnenhouderij', één van de netwerkprojecten binnen onderzoeksprogramma 414-II van het Ministerie van LNV, is op vier bedrijven de arbeidsbehoefte voor het houden van konijnen geregistreerd. De bedrijven varieerden in omvang van ongeveer 225 tot ongeveer 1000 gemiddeld aanwezige voedsters. De resultaten zijn weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Arbeidsinput per gemiddeld aanwezige voedster per jaar op vier bedrijven met een omvang van 225 tot 1000 gemiddeld aanwezige voedsters

Let vooral op dagelijks werk

Met ‘dagelijks werk’ wordt het werk bedoeld dat vrijwel elke dag moet worden gedaan, zoals voeren en controleren. Wie streeft naar vermindering van de arbeidsbehoefte moet met name kritisch kijken naar de manier waarop hij het dagelijkse werk uitvoert. Omdat het werk zo vaak terug komt hebben kleine verbeteringen vaak een groot effect op de arbeidsbehoefte. Denk hierbij aan de plaats van de voersilo's (in verband met de looplijnen), de grootte van de voerbakken (voerfrequentie) en overweeg om bijvoorbeeld de vleeskonijnen automatisch te voeren.

Grote verschillen tussen de bedrijven

Uit de grafiek blijkt dat de bedrijven sterk verschillen in de arbeidsbehoefte voor het laden van de vleeskonijnen en het uitmesten van de stallen. Het laden van de konijnen kost op één bedrijf 4,2 minuten per gemiddeld aanwezige voedster per jaar, en op een ander bedrijf ruim 11. Voor een deel kan dit toevallig zijn (de arbeidsbehoefte is slechts één week bijgehouden), maar voor een deel komt het ook door de manier van afleveren. De manier van laden (in kisten of in containers) en het al dan niet helpen door de chauffeur hebben veel invloed.

Maar ook het uitmeststelsel heeft veel invloed op de benodigde werktijd. Een systeem waarbij frequent banden moeten worden leeggedraaid op een mestwagen, die vervolgens moet worden weggereden kost veel meer tijd dan een systeem waarbij mestputten na elke ronden of na elke twee ronden worden leeggedraaid.

Ook voor administratief werk zijn grote verschillen tussen de bedrijven geconstateerd; de jaarlijkse arbeidsbehoefte varieerde van minder dan 5 tot ruim 16 minuten per gemiddeld aanwezige voedster.

Invloedsfactoren op de arbeidsbehoefte

De verschillen in arbeidsbehoefte tussen de vier bedrijven geven aanwijzingen voor effecten van werkmethoden, maar de grootte van deze invloeden kan nog niet goed worden ingeschat. Daarnaast moet worden bedacht dat de snelste werkmethode niet altijd de beste is. Indien een grotere arbeidsbehoefte, bijvoorbeeld voor zorgvuldig werken rond het insemineren of schoonmaken, resulteert in betere technische resultaten is dat in veel gevallen financieel aantrekkelijk. Er zijn dan ook gegevens van meer bedrijven nodig om de effecten van bijvoorbeeld productiesysteem (elke week of elke drie weken dekken), speenmethode (konijnen wel of niet verplaatsen), reinigingsmethode (nat of droog, branden) voersysteem of uitmeststelsel te kwantificeren.

Registreren van de arbeidsbehoefte

De NOK overweegt om een aantal konijnenhouders te vragen om gedurende een paar weken de arbeidsbehoefte te registreren om meer inzicht te krijgen in de genoemde vragen. Onderzoekers zullen de NOK hierbij dan begeleiden en de resultaten analyseren. Arbeidsregistratie is een relatief snelle en goedkope manier om inzicht te krijgen in de arbeidsbehoefte op bedrijven. De konijnenhouder vult dan – afhankelijk van zijn productiesysteem – minimaal één tot drie weken per kwartier op een formulier in wat voor werk hij heeft gedaan. Figuur 2 toont een voorbeeld van een dergelijk formulier. Om de resultaten goed te kunnen interpreteren is het verder nodig dat de onderscheiden werkzaamheden eenduidig zijn geformuleerd en goed worden afgebakend, opdat de

verschillende konijnenhouders er hetzelfde onder verstaan. Verder is het nodig om de bedrijfsomstandigheden goed te registreren. Op deze punten zijn de kennis van de onderzoekers en de ervaring van de konijnenhouders nodig om tot een goed resultaat te komen. De resultaten van een dergelijk onderzoek kunnen worden gebruikt bij de vestiging van nieuwe of uitbreiding van bestaande bedrijven. Ze zijn echter ook nodig om randvoorwaarden te kunnen formuleren waaraan nieuwe bedrijfssystemen voor het houden van konijnen moeten voldoen om concurrerend te kunnen blijven met andere (buitenlandse) houderijssystemen.

Arbeidsregistratie in kwartieren (vul per uur in hoeveel kwartieren er aan een werkzaamheid is gewerkt)																												
Bedrijf:		Persoon:										Datum :																
Weeknr	39	Dag v.d. week:																										
Werkzaamheden		0:00	1:00	2:00	3:00	4:00	5:00	6:00	7:00	8:00	9:00	10:00	11:00	12:00	13:00	14:00	15:00	16:00	17:00	18:00	19:00	20:00	21:00	22:00	23:00	Totaal	Opmerking	
controle																										0		
voeren	opfok																										0	
	voedsters																										0	
	vleeskonijnen																										0	
Kl																											0	
palperen																											0	
werpen																											0	
uilmesten	opfok																										0	
	voedsters																										0	
	vleeskonijnen																										0	
omhokken																											0	
schoonmaken	opfok																										0	
	voedsters																										0	
	vleeskonijnen																										0	
nestkasten	inzetten																										0	
	hygiene																										0	
	uithalen																										0	
	schoonmaken																										0	
administratie	technische adm.																										0	
	Minas																										0	
laden																											0	
enten/ontwormen																											0	
vliegenbestrijding																											0	
spenen	tellen																										0	
	spenen																										0	
leidingen spoelen																											0	
nummers/tatoeëren																											0	
selectie opfok																											0	
algemeen																											0	
Schaft / rust / prive																											0	
Totaal	excl. Schaft																										0	uur

Figuur 2: Voorbeeld van een arbeidsregistratieformulier. Voor praktijkmetingen moet het nog nader worden gespecificeerd.